

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging Afdeling Amersfoort en Omstreken
Jaargang 15 september 2006 Nummer 3

Van uw voorzitter door J.W. van Maren

Op 13 mei hebben we als NGV ons 60jarig jubileum gevierd. Het was een prachtig evenement. Ik heb die dag heel wat leden van onze afdeling ontmoet en ik denk dat u allemaal met veel genoegen op het jubileum terug zult kijken. Vooral enkele leden van onze eigen afdeling zijn bijzonder actief geweest bij de organisatie en andere activiteiten van die dag en ik wil hen hier graag met name vermelden. De heer D.J. Regtien was voorzitter van de werkgroep die het feest heeft georganiseerd en de heer J.H. Roggenkamp had de inrichting van de zaal op zich genomen. Iedere bezoeker ontving een cd met bijna 1300 kwartierstaten. Het samenstellen van deze cd was een monsterproject en stond onder leiding van onze afdelingspenningmeester Thijs van Veen en hij werd bij dit alles geholpen door de Hans en Lia Faber, Henk Slotboom en Anton van Nostrum. Graag wil ik hier al deze vrijwilligers bedanken voor hun inspanning en gelukwensen met het prachtige resultaat.

Onze afdeling had samen met de afdelingen Utrecht, Gooiland en Flevoland een presentatie over migratie. We toonden hoe een geografische stamboom, kwartierstaat of genealogie er uit ziet. Op deze wijze kunt u in één oogopslag de geografische mobiliteit van uw familie of voorouders tonen. De afdeling Flevoland had bovendien veel extra materiaal meegenomen over de afkomst van de polderbewoners. Zelf was ik ook erg blij met het boek "Afstammingsreeksen van de hertogen van Brabant". Hiermee heb ik heel wat onbekende voorouders aan mijn kwartierstaat kunnen toevoegen. Het viel me trouwens op dat er die dag zoveel interessante genealogische publicaties te koop waren.

Een week vóór de jubileumdag was er een Algemene Vergadering in Utrecht waar ik onze afdeling vertegenwoordigde. Het hoofdbestuur vertelde dat de afdeling Computergenealogie weer een bestuur heeft en ook dat de NGV weer een webmaster heeft. De royerling van enkele vroegere bestuursleden van de afdeling Computergenealogie ging niet door, omdat het voorstel niet voldoende stemmen kreeg. Oorzaak hiervan was dat enkele afdelingen de statutair vereiste procedure niet hadden gevolgd of nog niet hadden kunnen uitvoeren.

Belangrijk nieuws is dat het contract met de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen van de Laatste Dagen (beter bekend als de Mormonen) formeel is ondertekend. Dit betekent dat u als NGVlid in ons Verenigingscentrum in Weesp toegang kunnen krijgen tot de enorme genealogische collectie die de kerk heeft bijeengebracht. Het maakt een bezoek nog meer de moeite waard. Ik wens u veel succes met uw onderzoek.

De naam van onze afdeling

In de aflevering van januari 2006 van dit periodiek hebben wij u verzocht om suggesties voor een nieuwe naam voor onze afdeling. We hoopten een naam te vinden die niet alleen redelijk kort, maar ook een die bovendien op onze gehele regio van toepassing zou zijn. Verscheidene leden hebben de moeite genomen hierover na te denken. We willen deze personen graag bedanken. Jammer genoeg was er geen enkele naam die aan onze criteria voldeed. Leden zowel in Harderwijk, Zeist, Wageningen als in Otterlo hadden zich met zo'n afdelingsnaam moeten kunnen associëren. Het afdelingsbestuur had al eerder uitgebreid over dit onderwerp nagedacht en het was toen al duidelijk dat er geen gemakkelijke oplossing te vinden was. We hebben nu besloten om onze naam voorlopig niet te veranderen.

Impressie van de afdelingsvergadering

met 10minutensprekers op woensdag 19 april 2006

We vergaderden deze avond in De Kom, gelegen naast de St. Jozefkerk in Leusden. Bij binnenkomst konden we het koor horen oefenen in de kerk. Even stonden we stil om het te beluisteren. In de zaal stond de koffie al klaar en langzaam druppelden de leden binnen. Voorafgaand aan de vergadering gleed mijn blik over de boekenkast van de parochie die in onze zaal was gehuisvest en direct viel me op dat temidden van de stichtelijke lectuur van de kerk ook de boeken 'Het Bernini Mysterie' en 'De Da Vinci Code' van Dan Brown stonden. Het toppunt van tolerantie kun je wel zeggen.

In zijn openingswoord heette de voorzitter twee personen speciaal welkom. Allereerst de heer Elenbaas, die het hoofdbestuur vertegenwoordigde, en daarna de 84 jaar geworden trouwe bezoeker de heer Wim de Ruijter, geboren 19041922. De agenda van de afdelingsvergadering werd zonder problemen afgehandeld. Na de pauze was het de beurt aan de tienminutensprekers.

Allereerst kwam de heer M. van de Krol naar voren. Hij bekende dat hij reeds vijftien jaar lid van onze vereniging was en ook een trouwe bezoeker van de vergaderingen maar dat het hem grote moeite kostte om in het archief zijn weg te vinden. Hij had een bezoek gebracht aan het Utrechts archief, maar de grote zaal en de ingewikkelde machines, die nodig waren om een film met gegevens te raadplegen, deden bij hem het angstzweet uitbreken. Door de toehoorders werd hij bemoedigend toegesproken. Er bleken meer mensen te zijn die moeite hadden met het bedienen van de apparatuur die de film moet doorspoelen en die daarbij steeds of te ver vooruit of te ver terug schoot. Hij was dus niet de enige. We leerden hieruit dat er dus behalve faalangst en vliegangst ook archiefangst bestaat.

Omdat hij veel voorouders in de omgeving van Voorthuizen en Barneveld heeft, werd hem geadviseerd het eerst in de archieven van Barneveld te proberen. Allicht dat hij hier in een kleinere omgeving en met wat steun van de archiefmedewerkers deze archiefangst zou kunnen overwinnen. Eén van de aanwezigen sprak daarbij lovende woorden over de hulp die hij in het archief van Amersfoort had mogen ontvangen van de archiefmedewerker de heer Van Wageningen.

De tweede spreker was onze voorzitter de heer J.W. van Maren. Hij had twee boekjes meegenomen die uitgegeven waren door een werkgroep uit Doorn. Alle oude kerkenraadverslagen van de Nederlands Hervormde kerk aldaar waren door deze werkgroep getranscribeerd en in een mooie uitgave gebundeld. De spreker wilde aantonen dat voor genealogen deze verslagen een rijke bron van informatie kunnen zijn. Hij gaf een aantal voorbeelden waaruit wij de duistere kant van de Doornse samenleving voor onze ogen zagen verschijnen. Vaak was de oorzaak van een strenge vermaning door de kerkenraad, openbare dronkenschap, of het luid zingend en springend doorbrengen van de nachtelijke uren in de plaatselijke herberg. De daders werden dan niet toegelaten tot het Heilig Avondmaal totdat zij berouw hadden getoond. Aan hen die van de diaconie steun verkregen wegens behoeftige omstandigheden werden zwaardere eisen gesteld. Zo werden aan een weduwe die een dochter van twaalf jaar had op te voeden en deze niet de baas kon omdat ze steeds wegliep bij de werkgever, twee hemden toegezegd mits zij haar dochter ertoe kon brengen in ieder geval vier weken achter elkaar een betrekking te vervullen onder het motto 'wie niet werkt zal ook niet eten'. Deze en nog meer verhalen waren een duidelijk bewijs van de lange arm van de kerk en de diaconie.

Als laatste spreker kwam de heer Jan Roggenkamp, onze webmaster, naar voren. Hij is sterk betrokken bij de voorbereiding van de genealogische dag op 13 mei en schetste ons wat er die dag in de Beatrixhal staat te gebeuren. Hij noemde een aantal stands die wij in ieder geval zouden moeten bezoeken en bracht ons steeds meer in de goede stemming. Op zijn woorden 'tot ziens in Utrecht' konden wij dan ook met grote instemming reageren.

De afdelingssecretaris verzocht ons om een aantal affiches mee te nemen en in onze omgeving ophangen op in het oog lopende plaatsen. Graag voldeed een aantal leden aan dat verzoek, met als gevolg dat er nu in onze regio vanaf een aantal etalageramen opgeroepen wordt om op 13 mei naar Utrecht te gaan. Het was een genoeglijke avond. Echter was er een klein minpuntje te bespeuren. Tijdens de toespraken werden we gestoord door een geroezemoes vanuit de centrale hal waar het kerkkoor na gedane oefening enige verfrissingen gebruikte en de gezongen valse tonen nog eens onder de loop nam.

Opmerking van de redactie:

Op iedere vergadering van onze afdeling is hij aanwezig en daarbij maakt hij ijverig aantekeningen. Het betreft ons lid de heer Wim de Ruijter die onlangs 84 jaar is geworden (*19041922). Ik vroeg hem of hij ook iets over zijn familie gepubliceerd had, maar daar was het tot nu toe niet van gekomen, zo moest hij met enige spijt bekennen. Toen ik hem vroeg wanneer en waarom hij zich was gaan interesseren voor de genealogie vertelde hij dat zijn belangstelling was gewekt toen iemand hem een brief gaf die door zijn grootvader was geschreven. Deze was op dertigjarige leeftijd overleden aan een nierziekte. Die grootvader was woonachtig in Amsterdam en na enig onderzoek kwam Wim er achter dat deze werkzaam was geweest als schrijver bij de PTT. Misschien is mijn neiging om veel op te schrijven wel van hem afkomstig, zo liet hij mij weten.

Verslag van de lezing 'Genealogie: gemakkelijk en moeilijk'

door de heer J.W. van Maren op 16 mei 2006

Aan het begin van zijn betoog liet de spreker ons een aantal boeken zien waarin werd uitgelegd hoe je genealogie kunt beoefenen, maar zo waarschuwde hij deze boeken geven niet aan waar en hoe je soms verschrikkelijk de fout in kunt gaan. Weliswaar kun je van je fouten leren maar het is natuurlijk beter ze te voorkomen. Reeds vijftig jaar lang is spreker bezig met genealogisch onderzoek en daarbij is hij, evenals vele anderen, in meerdere valkuilen gelopen. Over deze valkuilen en hoe ze te ontwijken vertelde hij ons vanavond.

Patroniem plakken

Eén van de fouten die men kan maken is het patroniemen plakken. Als voorbeeld noemde hij uit zijn

kwartierstaat de zoektocht naar een zekere Peter. In het doopboek werd Peter Meeus op de Grift vermeld en dat moest de gezochte persoon zijn. Maar bij genealogie is altijd aanvullend bewijs nodig. Waar is deze Peter nog meer te vinden? Nader onderzoek via het onroerendgoedbezit maakte duidelijk dat de gevonden Peter Meeus niet de gezochte persoon was. Indien je dus maar klakkeloos aanneemt dat die ene Peter de juiste is, kun je geheel de mist ingaan.

Wie is de echte Jan Zwart?

Een ander voorbeeld was de zoektocht naar Jan Zwart uit Renswoude. In het doopboek werd twee keer een Jan Zwart vermeld. De ene was geboren in 1715 en de ander in 1725. Het waren beiden zonen van dezelfde ouders. Vaak vernoemen de ouders een volgend kind naar een pas overleden kind, maar in dit geval waren beide Jannen tegelijk in leven. Welke was de juiste man? Een zoektocht in de zeven delen van de leenboeken van Scherpenzeel gaf de oplossing. Deze zoektocht was een dagenvullende bezigheid en toen spreker een volgende keer opnieuw iets in deze leenboeken moest opzoeken zong hem de moed in de schoenen. Een andere genealoog stelde hem toen voor om nu hij toch bezig was met de leenboeken er direct maar een register op te maken zodat een volgende zoektocht veel gemakkelijker zou zijn. Zo gezegd zo gedaan. Van dit register werd een flink aantal exemplaren op de stencilmachine gedraaid en voor de verkoop gereedgemaakt. Helaas viel de verkoop enigszins tegen en tot op heden liggen er nog vele exemplaren van dit register op de zolder.

Belastingregisters

De meeste genealogen zijn tevreden met de aantekeningen uit de doopboeken, maar zij die hun kwartierstaat graag wat meer body willen geven moeten eens zoeken in de rechterlijke archieven en vooral in de belastingregisters. Bij de rechterlijke archieven worden alleen de transacties vermeld van verkoop en koop etc. Vaak komen arme voorouders daar niet in voor, maar in de belastingregisters wordt iedereen vermeld. De belastinggaarder gaat daartoe met een lijst van huis tot huis en noteert de gegevens van de bewoners, dus ook die van de allerarmsten.

In de periode vóór 1536 was op het Utrechtse platteland het morgengeld de belangrijkste belasting. Een morgen is een stuk grond dat in één morgen kan worden geploegd. In 1536 wordt dit morgengeld op last van Karel V als heer van Utrecht, vervangen door het oudschildgeld. Zoals te verwachten was, kwamen op deze nieuwe belastingheffing vele bezwaarschriften binnen. Er waren zelfs dorpen waar alle grondeigenaren een bezwaarschrift indienden. Deze zijn bewaard gebleven en de kans is groot dat bij die bezwaarschriften ook die van uw voorouder te vinden is. Denkt u er wel om dat de namen morgengeld en oudschildgeld streekgebonden zijn? Als u in een andere provinciaal archief naar deze bronnen vraagt, zal men u waarschijnlijk niet begrijpen. Als wijze raad kregen wij dan ook mee om bij ons onderzoek altijd gebruik te maken van een vaak door de regionale archieven uitgegeven bronnenboek. Hierin staan de juiste namen voor de belastingregisters vermeld.

Welke voornaam is de juiste?

Stel dat u op zoek bent naar een persoon met de voornaam Hendrik. Vele Hendrikken komen dan op uw bordje. Wie is de juiste? Je kunt zoeken via het onroerend goed, of je gaat de namen van alle naaste familieleden in kaart brengen en kijkt dan naar de vernoemingspatronen.

Bij een zoektocht in de late Middeleeuwen (1300-1500) waarbij de juiste data niet gemakkelijk te vinden zijn, is het nuttig de gevonden gegevens van de beoogde personen in een tijdschema te plaatsen. Spreker liet een paar schema's zien die duidelijk moesten maken hoe dat kon worden opgezet. Zo te zien zou over dit onderdeel alleen al een avondvullende lezing kunnen worden gegeven. Het was een grote puzzel maar het leidt wel tot resultaten.

Hulp van anderen

Veel genealogen en misschien hoort u daar ook wel bij, beste lezer blijven bij hun speurtocht achter de computer zitten en denken op die manier ver te komen. Maar de heer Van Maren vertelde dat hij lid was van meerdere verenigingen en daardoor vele genealogische contacten heeft. Dank zij deze contacten was het hem meermalen gelukt een doodlopend spoor weer tot leven te brengen. Een vraag aan een medegenealoog, die wat meer thuis is in de streek waar u aan het zoeken bent, kan wel eens een doorbraak in uw onderzoek betekenen. Hij maakte dit duidelijk met enkele sprekende voorbeelden waarvan de meeste ontleend waren aan zijn pas verschenen doctoraalscriptie over de familie Zoudenbalch in Utrecht. Het zegel van de kanunnik Evert Zoudenbalch is als illustratie hier opgenomen. Wilt u ook eens gebruik maken van genealogische contacten dan is een regelmatig bezoek aan onze afdelingsbijeenkomsten met de daarbij horende gesprekjes en uitwisseling van gedachten het middel bij uitstek.

Het was een leerzame en boeiende lezing die naar ik hoop, ons allen zal inspireren om ook eens te zoeken in andere bronnen dan de gebruikelijke. Onze penningmeester had de aangename taak om de spreker te bedanken.

Opmerking van de redactie:

Spreker raadde ons aan om bij het speuren naar gegevens in een andere provincie, gebruik te maken van een gidsboek waarin de bronnen worden genoemd. Als voorbeeld noemde hij R. de la Haye, Limburgse Voorouders, Handleiding voor genealogisch onderzoek in Limburg. Maastricht 2005, derde druk. Een uitgave van Stichting Vrienden van het Rijksarchief in Limburg en Stichting Limburgs Genealogisch Archief. In het april/meinummer van 2006 van de NGV wordt dit boek besproken op pagina 343.

De geschiedenis van onze afdelingsbladen door Henk Bousema

15 jaar Afdelingsblad Amersfoort en Omstreken

In ons nummer van januari 2006 schreef Peter Uitenbogaart een korte overpeinzing over de eerste uitgave van ons blad in 1992. In aansluiting daarop geven we hieronder de openingszinnen van ons eerste afdelingsblad weer.

1 april 1992

In plaats van de tot nu toe gebruikelijke convocaties zal het regelmatige schriftelijke contact met de leden worden onderhouden door middel van een afdelingsperiodiek. Door het verstrekken van uitgebreider informatie menen wij de leden een dienst te bewijzen. Met voldoening bieden wij hierbij het eerste nummer aan van AMERSFOORT EN OMSTREKEN. Het bestuur weet zich verzekerd van ruime medewerking. De redactie wordt gevormd door de heren J.J. van Dort, J.F. van Gemund, F.G.M. Manche en Th.H. van Veen. De productie is in handen van de heren W. van Ree (typewerk), D.J. Veefkind (correctie) en J.A.

Uitenbogaart (verzending). Het redactieadres is: Beatrixlaan 42, 3761 BE Soest. Het ligt in de bedoeling dat AMERSFOORT EN OMSTREKEN drie maal per jaar verschijnt, te weten in januari, in april en in september. De redactie zal zorgen voor de nodige informatie naar de leden toe. Dat gebeurt in een aantal vaste rubrieken over afdelingsactiviteiten en algemeen nieuws uit de vereniging. Van de leden zal afhangen of de informatieverstrekking daartoe beperkt blijft. Het periodiek staat open voor bijdragen van de leden en voor rubrieken als 'Vraag en antwoord'. De redactie en de medewerkers zijn met veel genoegen begonnen aan het samenstellen en produceren van AMERSFOORT EN OMSTREKEN.

Landelijk gezien

Als redactie waren we benieuwd of Amersfoort met het verschijnen van haar afdelingsblad vooruitstrevend was of zich juist in de achterhoede bevond. Daarom hebben wij getracht gegevens over de andere afdelingsbladen te verzamelen. Allereerst hebben we gekeken in de afdelingsbladen zelf voor informatie over de eerste verschijningsdatum, de oplage, het aantal redactieleden enz. Dat is flink tegengevallen. Veel bladen vermelden hierover weinig. Gelukkig kregen we na een brief aan de afdelingssecretarissen van een aantal van hen de juiste gegevens. Vooral de informatie van de heer R.F. Vulsma uit Amsterdam heeft ons een stuk verder geholpen, evenals enkele waardevolle tips van de heer Franc Nelis van de afdeling Apeldoorn. Over de oplage van ieder blad konden we niet de juiste aantallen krijgen, zodat we deze gegevens maar hebben weggelaten. De oplage bestaat immers uit het aantal leden plus een onbekend aantal extra nummers voor de andere afdelingen en een aantal reservenummers. Vaak wordt de oplage pas bepaald nadat het blad drukklaar is gemaakt. Het zou aan te bevelen zijn dat ieder blad op zijn kaft de oplage zou vermelden. Dankbaar maakten we ook gebruik van de website van de afdeling 's-Hertogenbosch en Tilburg die een overzicht van de afdelingsbladen geeft. We maakten daarna in Excel een lijst met de gegevens en we hopen dat die de lezer een indruk zal geven over de stand van zaken.

Afdeling NGV	start afdeling	naam afdelingsblad	start blad	verschijnt per jaar	reductie
01 Achterhoek / Liemers	18-09-1982	Bulletin	1992	4	1
02 Amersfoort en Omstreken	18-12-1971	Amersfoort en Omstreken	1992	3	4
03 Amsterdam en Omstreken	10-02-1948	Amstelland	1990	4	4
04 Apeldoorn en Omstreken	06-03-1995	Apeldoorn en Omstreken	1996	4	2
05 Betuwe	21-09-1985	Aqua Vitae	1998	2	1
06 Delfland	23-11-1976	Mededelingenblad	1991	4	2
07 Drenthe	27-09-1989	Treant	1989	4	3
08 Friesland	24-10-1984	Genealogica	2000	4	1
09 Friesland	26-04-1971	11 en 30	1995	4	4
10 Goioiland	30-03-1949	Oude Sporen	1989	4	1
11 Groningen	29-06-1951	HuppelDePup	1993	3	4
12 Den Helder	20-09-1966	Noord KOP stukken	1986	4	4
13 's-Hertogenbosch en Tilburg	26-10-1957	Gepennet	1998	4	4
14 Hollands Noorderkwartier	26-04-1965	Afdelingsblad	1986	4	4
15 Kempen- en Peelland	12-06-1954	Mededelingenblad	1993	4	3
16 Kennemerland	05-03-1948	Gens Propria	1995	4	5
17 Koggenland	22-05-1984	Koggenland	1985	4	3
18 Land van Cuijk en Ravenstein	11-12-1978	Mededelingenblad	1995	4	2
19 Kwartier van Nijmegen	10-01-1970	Kwartier v. Nijmegen	1991	4	5
20 Rotterdam en Omstreken	12-12-1952	1340	1986	4 soms 2	1
21 Rijnland	19-11-1985	Mededelingenblad	1995	3	4
22 Twente	10-11-1984	Twente Genealogisch	1984	4	2
23 Utrecht	01-03-1948	Stichise Heraut	1988	4	3
24 West Noord-Brabant	19-01-1957	Afdelingsblad	1990	4	3
25 IJssellanden	25-11-1958	IJsseldelta	1986	4	1
26 Zaanstreek-Waterland	01-10-1987	Mededelingenblad	1991	4	4
27 Zeeland	14-01-1967	Wij van Zeeland	1999	4	3
28 Zuid-Limburg	16-09-1981	GeneVer	1997	4	1

Van 1980 - 2000

Uit de lijst van alle bestaande afdelingsbladen blijkt dat onze afdeling niet voorop liep in dezen. We zaten zelfs in de achterhoede. Maar we mogen ons verheugen in een blad dat de tand des tijds heeft doorstaan. Ook over het aantal redactieleden mogen we in Amersfoort niet klagen. Meerdere bladen moeten het met minder doen.

Het heeft van 1980 tot aan het jaar 2000 geduurd voordat elke afdeling een eigen blad uitgaf. De koploper was Twente in 1984. Daarna volgde in 1985 Koggenland en direct daarop in 1986 vier afdelingen nl. Den Helder, Hollands Noorderkwartier, Rotterdam en Omstreken en IJssellanden. De afdeling Utrecht kwam in 1988 met haar blad uit. In 1989 komen Drenthe en Gooiland met een eigen blad. Amsterdam en West Noord-Brabant komen in 1990. Het jaar 1991 is een goed jaar want dan komen de afdelingen Delfland, Kwartier van Nijmegen en Zaanstreek-Waterland aan de beurt en het jaar daarop nog eens drie afdelingen te weten Achterhoek en Liemers, Amersfoort en Omstreken. In 1993 komen de afdelingen Groningen en Kempen- en Peelland erbij, twee jaar later gevolgd door de afdelingen Friesland, Kennemerland en Land van Cuijk en Ravenstein. Druppelsgewijs komen tenslotte de laatste afdelingen aan de beurt zoals Apeldoorn in 1996, Zuid-Limburg in 1997, Betuwe in 1998, evenals 's-Hertogenbosch en als hekkensluiters de afdelingen Zeeland in 1999 en Flevoland in 2000.

Ook in de verschijningsdatum zijn er verschillen. Zo verschijnt het afdelingsblad van de Betuwe slechts twee keer per jaar, dat van Rotterdam en Omstreken soms twee en soms vier keer per jaar. De afdelingsbladen van Amersfoort en Omstreken, Groningen en Rijnland komen drie keer per jaar uit en de overige afdelingen vier keer per jaar.

Enkele kanttekeningen

De afdeling Achterhoek werd in 2003 vergroot met een deel van de afdeling Midden-Gelderland, te weten De Liemers.

Bij de afdeling Apeldoorn en Omstreken begon men op 1 april 1995 met Nieuwsbrieven en het eerste afdelingsblad kwam begin 1996 uit. De afdeling Flevoland heette eerst IJsselmeerpolders. De afdeling Gooiland heette eerst Gooi- en Eemland. Hun afdelingsblad 'De Stichtse Heraut' verscheen voor het eerst in 1953. Helaas ging dit blad na elf jaar ter ziele. In augustus 1988 verscheen een nieuw blad 'de Stichtse Heraut'.

De afdeling Den Helder begon eerst met 'berichten van de werkgroep' als voorloper van het huidige blad 'Kopstukken'.

De afdeling Kennemerland heette eerst Haarlem. De afdeling Utrecht is opgericht begin maart 1948 en bestond tot juli 1952. Zij is heropgericht op 07-04-1953. De afdeling IJssellanden is voortgekomen uit de afdeling West-Overijssel en Zuid-Drenthe. In 1993 ging de afdeling West-Overijssel verder onder de naam IJssellanden. Dat omvat West-Overijssel en Noord-Gelderland.

Sinds 17-03-1973 bestond de afdeling Limburg die de hele provincie omvatte. Zij is in 16-09-1981 opgevolgd door de afdeling Zuid-Limburg.

Helaas zijn in 2004 de afdelingen Midden-Gelderland, Den Haag en Overkwartier van Gelre opgeheven.

Met dit artikel hoop ik onze leden een overzicht te hebben gegeven van de vele afdelingsbladen die in onze vereniging worden uitgegeven. Van alle afdelingsbladen zijn exemplaren in onze bibliotheek aanwezig.

Mocht uw nieuwsgierigheid zijn gewekt om eens een aantal van deze bladen in te zien dan kunt u contact opnemen met onze bibliothecaris.

Valkuilen in de genealogie door Anton van Nostrum

Iedereen zal wel weten dat het in de genealogie oppassen geblazen is met het klakkeloos overnemen van gegevens van medegenealogen. Wat dat betreft dienen we een dosis gezond wantrouwen ten opzichte van hun websites of andere publicaties te koesteren. Onze voorzitter heeft in zijn lezing van 16 mei jl. daar ook duidelijk op gewezen. Ook kwartierstaten en genealogieën in gerenommeerde bladen kunnen foutieve gegevens bevatten. En het primaire bronnen--materiaal uit DTB-boeken is ook niet altijd even betrouwbaar. Om (beginnende) genealogen op het hart te drukken voldoende te controleren volgen hier enkele fraaie voorbeelden van dergelijke gevallen die elders gepubliceerd zijn en die aan mijn stamboom raken.

De Brabantse Leeuw

In De Brabantse Leeuw van 2005 nr. 4 wordt de genealogie van "De familie Van Moll uit Hooge Mierde" door Hanns Friedhelm van Moll gepubliceerd. Daarin lees ik op pagina 243:

VIII-e. Hendrick Jan van Mol, gedoopt te Oirschot op 18 december 1685, overleden op 18 september 1739.

Hij was gehuwd met Adriana Willems van Haestricht, die overleden is op 15 januari 1787.

N.B. Let op het grote verschil tussen de jaren van overlijden van beide partners!

Nu is genoemde Adriana geen onbekende voor mij. Zij komt ook voor in mijn stamboom. Summiere gegevens over haar heb ik gepubliceerd in mijn artikel in hetzelfde

blad in 2000 (nr. 3 en 4) onder de titel De geboorte van een naam, van Stopen via Haestricht naar

Nostrum. Het is ook na te lezen op de website van de Brabantse Leeuw onder Artikelen. Indertijd schreef ik over haar:

5. Adriana d.v. Willem Andriessen, gedoopt op 24 mei 1680 te Boxtel. Bij haar huwelijk op 1 februari 1711 te Boxtel met Hendricus Jansen van Mol wordt zij Adriana van Ostrickx genoemd. Te Oirschot laat dit echtpaar een viertal kinderen dopen, waarbij de moeder aangeduid wordt als Adriana Wilhelmi van Osterick, Adriana Wilhelmi Oostrickx, Adriana Wilhelmi van Ostricht en Adriana Wilhelmi van Haestricht.

Als Adriana's geboortedatum uit mijn artikel gekoppeld wordt aan haar overlijdensdatum uit de genealogie Van Moll, dan moeten we concluderen dat Adriana de formidabele leeftijd van ruim 106 jaar bereikte. Zowaar een unicum in die tijd. Zonder gedegen aanvullend bewijsmateriaal dat haar hoge leeftijd zou kunnen bevestigen, wil ik het gegeven van haar overlijdensdatum niet accepteren. In de DTB-boeken is alleen maar te vinden dat op 15 januari 1787 overleed: de vrouw van Hendrick van Mol. Uit andere gegevens blijkt dat er meerdere Hendrikken-van-Mol geweest zijn. Op genoemde datum overleed waarschijnlijk de vrouw van een andere Hendrick van Mol. Een wat al te voorbarige conclusie van de kant van Hanns Friedhelm van Moll.

Henny de Ruyter

Op de website van Henny de Ruijter (niet de minste onder ons genealogen) lees ik:

III.1 Johannes Goossens de RUIJTER, geb. te Riel (gehucht onder Geldrop), ged. op 11-12-1700 te Geldrop, overl. 00-06-1781, zn. van Gosuinis Jois de RUIJTER. Otr. op 13-11-1728 te Geldrop, tr. op 27-jarige leeftijd op 28-11-1728 te Geldrop Henrica Claassen van LITH, zonder beroep, geb. te Geldrop, begr. op 24-12-1799 te Geldrop, dr. van Nicolaas van LITH en Elisabeth van de SANDEN.

N.B. Henrica Claassen van Lith overleed 71 jaar na haar huwelijksdatum!

De Ruyter vermeldt geen doopdatum van genoemde Henrica. Uit mijn genealogisch onderzoek blijkt dat genoemde Henrica Claassen van Lith gedoopt moet zijn op 10-04-1699 te Geldrop als Henrina, de jongste dochter van Nicolaus Jan Pauluszn en Maria Tijssens. De achternaam Van Lit/ Lith wordt in de doopboeken rond 1700 nog niet vermeld. De 'verwarring' tussen de voornamen Henrica en Henrina komt vele malen voor en is dus normaal, ze zijn identiek. Het echtpaar Nicolaus Janssen en Maria Tijssens laat tussen 1684 en 1699 in totaal 7 kinderen dopen.

Volgens genoemde website werd Henrica begraven op 24-12-1799. Ze werd dus 100 jaar en 8 maanden oud! Uit de DTB-boeken van Geldrop blijkt dat op die datum inderdaad werd begraven ene Hendrien vrouw van Jan Goossens de Ruijter. Maar of deze vrouw identiek is aan bovengenoemde Henrica Claassen van Lith valt te betwijfelen. Wat is namelijk het geval?

Genoemde Johannes Goossens de Ruijter had een halfbroer met precies dezelfde voornaam Johannis, echter gedoopt 22-11-1717 te Geldrop en aldaar begraven op 07-12-1799. Deze zullen we verder Jan 2 noemen. Volgens de website van Henny de Ruyter trouwde Jan 2 driemaal, de derde keer op 23-08-1778 te Geldrop met Hendrien Peters van de Ven, ged. 00-00-1691. Jan 2 was bij zijn derde huwelijk dus 60 jaar oud en zijn bruid 87 jaar. Toch wel een verdacht hoge leeftijd om in het huwelijksbootje te stappen.

Een 100-jarige Hendrien Claassen van Lith

en een 87-jarige bruid Hendrien Peters van de Ven waren voor mij redenen om alle gevonden gegevens opnieuw te beoordelen.

Om een lang verhaal kort te houden: er is namelijk een andere Hendrien Peters van de Ven (ged. 02-03-1728 te Geldrop) die - volgens de DTB-boeken - aanvankelijk getrouwd was met Willem Peters van Hoof en later trouwde met Johannis Goossens de Ruijter (Jan 2). Haar doopdatum kon pas achterhaald worden na een reconstructie van de hele gezin Van de Ven, de broers en zussen van Henrica van de Ven die allen in Geldrop trouwden en er kinderen kregen. Vervolgens kon gezocht worden naar de bijbehorende doopdata van deze broers en zussen. Internet en de database van het Regionaal Historisch Centrum in Eindhoven bleken daarbij een onmisbaar hulpmiddel. Zeer belangrijk daarbij is - hier draait het hele verhaal om - dat men moet weten hoe de namen in de database geïndexeerd zijn. Voor Brabant wordt aangenomen dat iedereen na 1700 een vaste achternaam voerde. Dat wil zeggen dat de kinderen van bijvoorbeeld 'Jan Pietersen' in de database zijn terug te vinden met de achternaam Pietersen, terwijl ze volgens het systeem van de patroniemen 'Janssen' geheten zouden hebben. In de praktijk gebruikte men in het begin van de 18e eeuw echter nog veelvuldig patroniemen om een bepaalde persoon te registreren. Passen we deze wetenschap toe op onze zoektocht naar de doopdatum van Henrica Peters van de Ven, dan kunnen we zoeken naar een Henrica Peters met 'Peters' als patroniemische achternaam. We vinden dan helaas niets bruikbaar, want we moeten zoeken naar een vader met Peter (of Petrus) als voornaam. We vinden dan weliswaar veel te veel namen, maar het aantal vondsten kunnen we inperken door in een bepaalde periode van 5 of 10 jaar te zoeken. Kortom, na een zekere selectieprocedure kunnen we een gezin samenstellen dat voldoet aan onze criteria. In ons geval blijkt dat het gezin van Petrus Franssen en Maria Jansen te zijn die tussen 1713 en 1728 zes kinderen laten dopen waaronder ene Henrina (die geïndexeerd is als Henrina Franssen, maar die patroniemisch Henrina Peters, Henrina Petrus of Henrina Petri zou moeten heten). Eigenlijk is haar 'achternaam' afgeleid van de voornaam van haar grootvader, een avoniem dus (naar 'avus' dat in het Latijn grootvader betekent).

Alle kinderen van Petrus Franssen en Maria Jansen zijn:

Behalve van Petronella zijn alle huwelijksdata (rechter kolom) van het gezin 'Franssen' terug te vinden met de achternaam Van de VEN. De gevonden Hendrien blijkt dus de dochter van Petrus Franssen en Maria Jansen en is gedoopt op 02-03-1728 te Geldrop. Bij haar huwelijk met Jan Goossens de Ruijter (Jan 2) op 23-08-1778 was zij dus geen 87 maar 'slechts' 50 jaar, een alleszins acceptabele leeftijd.

Tot slot:

Welke Hendrien overleed op 24-12-1799?

Volgens de database van het RHCE was zij de echtgenote van Jan Goossens de Ruijter, maar welke van de twee Jannen? Ik neem (voorlopig) aan dat hiermee niet Hendrien Claasen van Lith bedoeld wordt, maar Hendrien Peters van de Ven, die dus overleed op 71-jarige

Aart van Rijswijk

Op de website van Ben van Rijswijk vond ik dat Aart Jan van Rijswijk (XII-6) op 19-05-1782 te Vught getrouwd was met Maria Jansdr Papen. Maar volgens mijn gegevens in mijn stamboom was dezelfde persoon op dezelfde dag getrouwd te Boxtel met Maria Adriaansdr Papen. Vanwaar dit verschil in de naamgeving?

Joanna Franssen, Petronella Franssen,	ged. 07-02-1713 ged. 21-09-1715	tr. 24-02-1737 tr. vóór 1745	als Johanna Peters van der Ven Petronella Peters van de Ven en Bartholomeus Joosten Coppens laten vier kinderen dopen
Franciscus Franssen, Antonius Franssen, Joannes Franssen, Henrina Fransen,	ged. 09-09-1717 ged. 12-02-1723 ged. 24-04-1725 ged. 02-03-1728	tr. 05-02-1769 tr. 06-09-1751 tr. 13-02-1763 tr. 04-03-1764	als Francis van de Ven als Anthonij Peeters van de Ven als Jan Peeters van de Ven als Henrica van de Ven

Een van de twee huwelijks-inschrijvingen kan niet juist zijn. De gegevens komen uit het NG-trouwboek van Vught en het RK-trouwboek van Boxtel. Het feit dat er zowel katholiek als protestants getrouwd werd, is voor Brabant een normaal verschijnsel als we bedenken dat het katholieke huwelijk niet rechtsgeldig was. Een wettelijk huwelijk kon alleen gesloten worden voor een schepenbank of door een dominee. Aangezien een huwelijksluiting voor een schepenbank duurder was, togen de katholieke trouwlustige paartjes in Brabant massaal naar de protestantse dominee.

Het was mij bekend dat Maria Adriaandr Papen werd gedoopt op 21-09-1752 te Boxtel als dochter van Adrianus Papen en Joanna Adrianus van Hal. Hoe kon zij in Vught trouwen als zijnde de dochter van Jan Papen? De dominee lijkt hier een foutje begaan te hebben. Is de vergissing van de dominee verklaarbaar? Ja! Adrianus Papen was omstreeks 1760 overleden waarna de achterblijvende weduwe in 1764 hertrouwde met Johannes Heesters. De dominee uit het naburige Vught zal niet met deze gezinssituatie op de hoogte geweest zijn. Hij combineerde de voornaam van de stiefvader met de achternaam van de bruid. Het patroniem in het NG-trouwboek van Vught verwijst dus naar de stiefvader van de bruid, niet naar de vader. Ook de bronnen zijn niet altijd even betrouwbaar.

Uit de Werkgroep Notariële Aktes door Anje G. Bousema-Valkema

Jf 6000,- kapitaal op de Oost-Indische Compagnie

Notaris Johan van Ingen AT 002a003, folio 242v d.d. 11/21-02-1632

Jeremias Casteleyn, inwoner alhier, machtigt IJsaïas Casteleyns, zijn broeder wonende te Amsterdam om uit zijn naam te sederen en transporteren aen en t.b.v. degeene die de voorn. sijne geconstitueerde goetduncken sall, de som van 6000 gld. capitael die hij constituent sprekende heeft op de Oost-Indische Compagnie en de penningen in zijn naam te ontvangen. Getuigen: Frederick Janszn van den Ham en Evert Verborch [tekent Verburch].

Achterstallige huur van het huis De Harp in Amsterdam

Idem, folio 254 d.d. 23-05-1632

Jacques Chevaillier, chirurgijn binnen Amersfoort, machtigt Maria Pietersdr zijn huysvrouw om uit de handen van Consianghe der stad Amstelredam te lichten en ontvangen 205 carolusgulden als hij ter

saecke van huys Huyre en onkosten daerop gevallen ten achteren is aen Pieter Simonzn ende daervoor deselve lichtinge int noot sij te caveren, mitsgaders mede om uyt handen van de huyrder der huysse genaamt De Harp hem comparant competerende en staende tot Amsterdam voors. te ontvangen sodanige huysse als van de gemelde huysse verschenen is. Bij 't ontvangen van de voors. respectieve sommen daarvan quitantie te geven. In cas van refuys ofte weijgeringe van betalinge dierhalve rechts te plegen alle termijnen van rechten in saecken nodich te observeren, de schult in sijn comparants sijele bij eede te stercken. En voorts alles anders te doen hetgeen nodich en gerequireert sal worden. Getuigen: Frederick Janzn van Ham en Cornelis van Ingen, mede-notaris.

Tevreden met kleiner huwelijks gift
Idem, folio 254v-255v d.d. 30-05-1632

Dirck Goort Franckenzn, moelenaer, cranck van lichaam te bedde liggende, en Gerrichgen Wouters echtelieden wonende buiten de Bloemendaalsepoort in de Vrijheid deser stad; zij vermaken elkaar de lijftocht van al hun bezittingen ter lester dood toe.

Verder verklaarden de comparanten dat also Goort Francken en sijn huysvrouw, vader en moeder van Dirck Goortzn, mede comparanten, met deselve haren soon om merckelijke consideratie en ter goeder trouwe beloofd hadde ten huwelijk 1000 gld. dat sij comparanten nochtans niet meer en hebben begeert gelijk sij noch bij desen niet meer verklaarden ten huwlick van haerluyder voorn. ouders te begeren dan 500 gld. Daerop alrede enige betalingen gedaen sijn verclaren de andere 500 gld. deselve haerluyder ouders te remitteren en deselve niet te begeren. Des dat Dirck Goortzn of bij sijn afsterven sijn nalatende geboorte een mede-erfgenaam sal sijn in zijns vaders en moeders goederen soo diep als de andere kinderen inne brengen yder desselfs huwelicx goet.

Waarvan Goort Francken en sijn huysvrouw, mede competerende en 't voors. accepterende, versochten acte en de voors. Dirck Goortzn en Gerrichgen Wouters instrument in forma, welk is dese. Gedaen ter woonplaats van de comparant. Getuigen Cornelis Peters, smith, Claes Evertszn, portier en Lambert Jan(sen), weerd.

[N.B. de naam van de moeder wordt in deze akte niet genoemd, maar zij ondertekent wel met: Ytgen Dircxdr van Eyndoven.]

Achterstallige huur in Callantsoog
Idem, folio 459 d.d. 26-05-1637

Gedeon Colterman, inwoner deser stad, machtigt Salomon Colterman wonende tot Haerlem, sijn broeder om uit sijn naam met vruntschap of ist noot met recht te vorderen sodanige penningen als hij constituant uitstaande heeft en ten achteren is aen verscheyden persoonen soo binnen als buiten de heerlijkheid van Calansoogen wonende, so ter sake van verlopen huysen van sijn constituents landerijen als afgerekende schultpenningen en alles hiertoe te doen hetgeen hijzelf aanwezig zijnde zoude doen. Getuigen Harman Dircxzn van Voorthuysen en Reynier van Ingen.

Getrouwe diensten rijk beloond
Idem, folio 459v-460 d.d. 27-05-1637

Marrichgen Jans, conventuael van het St. Agatha Convent alhier vermaakt aan Marrichgen Baernts en Marrichgen Claes, hare maechden, sodanige 500 carolusgulden hoofsoms en verschenen onbetaalde renten vandien als zij comparante sprekende heeft op Andries Reyerszn, oylslager alhier, om bij de voorn. Marrichgen Baernts en Marrichgen Claes na haar comparantes dood genoten te worden voor haerluyder getrouwe diensten aen de comparante en zaliger Elisabeth Soes gedaen en haer comparante nog te doen. Gedaen in het voors. Convente. Getuigen Anthonis Claeszn, ijserman Evert Harmans van der Duyst (Dust) en Reynier van Ingen.

Grafstede in de Oude Kerk te Delft
Idem, losse akte zonder folionummer
d.d. 18-11-1628

Sr. Abraham van Goorle, inwooner deser stad, heeft als oudste zoon van die Edele Abraham van Goorle, sijne vader zaliger gedachtenis, en alsulcx 't recht van de naevolgende grafstede hebbende, 't selve recht, actie en gerechtigheyt hem comparant comparerende aen die grafstede gelegen int choor van de Oude Kerck tot Delft, daerinne sijn comparantes vader, zaliger gedachtenis, begraven is, gecedeert en getransporteert bij desen ten behoeve van de Edele Johan Sintrum, solliciteur wonende in 's-Gravenhage als man en voocht van Joffrouwe Johanna van Goorle, sijn comparantes suster, omme bij d'selve Sintrum in de voors. qualité d'voorscreven grafstede als sijn eygen gebruyckt en gepossiedeert te worden, sonder dat hij comparant eenige recht ofte gerechtigheyt daeraen behielde. Mogende lijden dat 't selve opt kerckboeck aldaer worde geanoteert, mits dat hij comparant in de selve grafstede, soo d'occasie sulcx presenteert,

mede sall worden begraven. Waervan d'voornoemde Sintrum, alhier mede present, versochte acte, welke is dese. Gedaen te Amersfoort ten woonplaetse van de comparant ter presentie van Mr. E. Johan van Langevelt en Cornelis van Ingen als getuigen, die dese mede ondertekent hebben.

De honing bleek verzuurd te zijn
Idem, AT 002a001-folio 510,

Op 23-12-1616 compareren voor notaris Johan van Ingen Evert Wouterszn in de Vierheemskinderen, oud omtrent 62 jaren, Gerrit Janszn Coedijck de Jonge, oud omtrent 60 jaren en Willem Aertszn, oud omtrent 50 jaren, alle borgers en inwoners deser stad, weerdich van gelove. Zij deposeerden bij ware woorden i.p.v. bij eede ten verzoeken van Gerrit Gerritszn, mede borger alhier, dat zij gezien en gevisiteert hebben omtrent acht dagen geleden, zekere drie en half vaten honichs, wesende heerincx vaten boven open die de requirant verclaarde gecoft te hebben van Jan van de Cloes, soone van Cornelis Goorts van de Cloes, wonende in de Goutsblom op de Gansemerkt tot Utrecht en dat die deposant behouden hebben deselven honich geen coopmansgoed te weesen ter saecke van deselve vergaen ende verdorven, suijs en verbroeys was, als wesende deselve nog heet. Zij verklaren lange jaren met honich om gegaan hebben en alsnog deselve handelen. Zij willen dit te allen tijd met de eed affimeren. Getuigen Andries van Wayenborch en Frederick Janszn van den Ham.

Jonge dochter uit Leeuwarden wordt gemachtigd geld te vorderen van inwoner uit Sneek.
Idem, AT 002a003-folio 69-69v

Op 23 oktober 1628 compareert voor notaris Johan van Ingen die E. Johan van Heemster, apotecaris [apotheker] borger en inwoner alhier en machtigt bij desen de Eerbare Niesgen Atis van Warmvliet, jonge dochter wonende binnen Leuwaerden om uit zijn comparantes naam en van zijnen 'tweegen te vorderen alsulcke penningen als hij comparant aen Haike Haijes wonende omtrent Sneek tot Sibrandeburen ten afteren is uit crachte van obligatie als andersints. Deselve schult aff te reekenen, daerover te accorderen, transfigeren, behoerlicke afslach te doen, penningen te ontfangen en alles anders te doen 'tgeen ten voors. sijne nodich weesen zall. Belovende de comparant van weerde te houden hetgeen bij zijne geconfiscieerde volgens dese gedaen zal worden onder verbant als naer rechten, mits Niesgen hiervan reekeninge, bewijs en reliqua zal doen. Aldus gedaen te Amersfoort ter presentie van de getuigen Henrick Aertszn van Os en Frederick Janzn van Ham.

Uit de Werkgroep Transportaktes door Anton van Nostrum

Deze keer heb ik gekozen voor de integrale weergave van een zeer uitvoerig testament van de 'miljonair' Willem Zoest die op 8 juni 1552 door notaris (Johan?) Vlug zijn testament heeft laten maken. Kort daarna zal hij zijn overleden want al op 13 september van dat jaar verzoeken de kinderen om de goederen uit de nalatenschap op hun naam te zetten.

Archief Eemland, Stadsgerecht 436-04-folio 24 en volgende dd: 01-10-1552

Alle diegene die dese jegenwoordige brieven gethoont zal wordden, saluyt! Doen wij schout borgermeesteren ende scepenen van der Stadt van Amersfoort te weeten dat voor ons quamen int gerecht Geryt Zoest Gerytszoon ende Henrick Pot hem fonderende testamentoers van den testamente van wijlen Willem Zoest van de Weteringe. Ende [zij] hebben ons nae dood van Willem Zoest voornoemt vanwege haer kynderen ter goeder tijt te kennen gegeven hoe't belieft heeft, dieselve Willem Zoest - vuyt crachte van zeker octroy hem bij de Keyserlicke Majesteyt, ons aldergenadichste heeren, opten IIII den dach in julio int jaer XVc een en vijftich gratioeselick gegondt ende verleent - haer-luyder kynderen benoempt in de voornoemde testamente bij sijre dispositie, testamente ende vuytterste wille, te geven ende gemaickt heeft zeker perceelen van goederen ende oick eenige renten geleegeen ende subject zijnde dese gerechte blijckende bij extracte van deselve dispositie hierna van woorde te woorde geïnsereert.

Wij maken bekend dat Gerit Zoest Geritszoon en Henrick Pot de belangen behartigen van de testamenteurs (executeurs) van het testament van Willem Zoest van de Weteringe. Zij hebben na het overlijden van Willem Zoest bekend gemaakt hoe hij zijn goederen vallend onder dit gerechtsgebied en ook zijn geld per testament wenste na te laten aan zijn kinderen, zoals blijkt uit het hierna volgende extract van zijn wilsbeschikking.

Extract.

Item noch heeft die voornoemde testateur beset gegeven ende besproken Geryt Gerytszoon, Geryt Zoosten ouste zoon, een huysinge ende hoffstede geleegeen binnen Amersfoorde bij die stadtwedde mit alle alsulck recht ende toeseggen als hij daeraen heeft mitte lasten ende beswaernisse daerop staende, beheltelick dat Geryt voors. alhyer in dese landen mitterwoon blijvende is ofte bij gebreeke vandyen den oudsten naest hem van den kynderen van Geryt Zoest voors. es.

De testateur heeft gelegateerd aan Gerit Geritszn, Gerit Zoest oudste zoon, een huis en hofstede gelegen in Amersfoort bij de stadswedde (stadsdrenkplaats) met alle rechten en lasten daaraan verbonden, onder voorwaarde dat Gerit in deze landen blijft, of als hij in gebreke blijft het kind dat hem opvolgt.

Item voorts heeft dien voors. testateur geïnstitueert ende institueert mits desen voor zijn erfgenaemen alle den kynderen van Geryt Zoest Gerytszoon voors. ende dien twee kynderen van Henrick Pot alse Jan ende Fueysgen voornoemt hyer in dese landen woonende samentelicken elcx in gelijcken portien < fol.24v > elcx voor sijn hoofd van sijns testatoeren kyndtsdeel van den anderen achtergelaten alodiael ende heerlicke goederen hem angecomen zijnde, overmits den overlijden van Jan Soest des testateurs zalige vader ende Margriet sijn moeder, hangende noch ongedecideert onder recht voor den hove principael van Utrecht, nyettegenstaende dat dieselve eensdeels schijnen gegeven te zijn andere in huwelix vorwerden.

Voorts benoemd de testateur hierbij tot erfgenaam alle kinderen van Gerit Zoest Geritszn en de twee kinderen van Henrick Pot, Jan en Fueysgen. Zij krijgen gelijke porties, ieder voor zich een kindsdeel van de andere nagelaten goederen, zowel heerlijke als allodiale, die hij verkregen had na het overlijden van Jan Soest, zijn vader zaliger en zijn moeder Margriet, niettegenstaande deze erfenis nog onbeslist onder de rechters van het Hof van Utrecht valt.

Item voorts heeft die voornoemde testateur noch geïnstitueert ende institueert mits desen die voornoemde kynderen van Geryt Zoest ende Henrick Pot voornoemt gelijckelicken in allen sijn smaelgoederen als huys ende renten, zoe heerlick, alodiael, erfpachten als anders, hem testateur aenbestorven zijnde overmits toverlijden van Margriet sijn salige moeder hyervorens nyet van gedisponeert, mitsgaders alle recht ende toeseggens als hij testatoer daer aen hadde, daeronder een huysken gecomprenheert is, staende op die Corte Graft daer Aeltgen Strampro inwoont ende noch drie gouden philippusgulden sjaers onlosber rente vuyt twee campen van Oyvaertshorst ende noch twee horengulden erfpacht vuyt Henrick Weyncken huysken in de Slijckstraet, welcken erfpacht versuympt ende vervallen es, soe Henrick voornoemt in vier jaeren den erfpacht nyet betaelt en heeft, ende van dese twee horens-gulden sjaers moet men jaerlix geven en betaelen thien stuvers an handen van Jan van Westrenen Janszoon die jaerlix dieselve daer vuyt heeft ende bij hem comparant oick den tijt van drie jaeren betaelt zijnde.

Voorts heeft genoemde testateur benoemd de kinderen van Gerit Zoest en Henrick Pot, in gelijke delen, sijn smaelgoederen (kleinere bezittingen), zoals huizen en renten, zowel heerlijke als allodiale, en erfpachten, die hij verkregen heeft na het overlijden van zijn moeder zaliger, alsmede alle rechten die hij testateur had, waaronder een huisje staende

aan de Kortegracht waar Aeltgen Strampero inwoont, en 3 niet-aflosbare gouden philippusgulden aan rente uit twee kampen van het Ooievaarshorst en nog twee horengulden [gulden geslagen door Jan van Horne] aan erfpacht uit het huisje van Henrick Weyncken in de Slijckstraat [thans Arnhemsestraat], welke erfpacht de laatste vier jaar niet meer betaald wordt. Van deze twee horenguldens moet men jaarlijks aan Jan van Westrenen Janszn 10 stuivers betalen die door hem comparant ook drie jaar betaald zijn.

Item voorts heeft die voornoemde testateur geïnstitueert ende institueert mits desen Geryt Gerytszoon ende Claes Gerytszoon, Peter Gerytszoon, Jacob Gerytszoon, Cornelis Gerytszoon, zoonen ende Haesgen dochter, al kynderen van Geryt Zoest sijn neve gelijckelicken elcx mit eenre handt inne te tasten hoofd voor hoofd, te weeten diegeene die in dese landen woonende zijn ende anders nyet in alle sijn anderen alodiael goederen die hij nae sijnren doot boven schult, testament vuyttinge ende vuytvaert achter hem laetende wordt, daer geen questie deser tijt om en es. Ende daertoe trechte vijftendeel van drie golde gulden losrenten die penning twintich gaende jaerlix vuyt dat huys aen Den Hoff naest Geryt Henricx soons huys, mitsgaders sijn rechte kyntsdeel dat hij heeft aen den renten opte stadt Utrecht ende Amersfoorde. Mit alle alsulcke lasten daerop wesende op eenige van de goederen soe Joost Harmanssoon jaerlix ses karolusgulden losrente opten goederen binnen Amersfoorde gelegen spreckende heeft.

Voorts heeft de testateur benoemd tot erfgenamen Gerit Geritszoon en Claes Geritszoon, Peter Geritszoon, Jacob Geritszoon en dochter Haesgen, allen kinderen van Gerit Zoest sijn neef, die gelijke, even grote delen uit de boedel verkrijgen, te weten alleen diegene die in deze landen wonen al sijn allodiale goederen die hij na sijn dood boven de schuld, testamentskosten en uitvaart achter zal laten, waar nu nog geen geruzie om is. En daarbij het vijfde gedeelte van 3 gouden gulden aan renten jaarlijks uit het huis aan De Hof naast het huis van de zoon van Gerit Henricx, alsmede sijn kindsdeel aan renten op de stad Utrecht en Amersfoort. Met alle lasten die op enige goederen rusten, zoals een losrente van 6 gulden jaarlijks aan Joost Harmans op den goederen gelegen in Amersfoort.

Item voorts heeft hij testateur voors. geïnstitueert ende institueert mits desen allen den kynderen van Geryt Zoest ende den twee kynderen van Henrick Pot tot sijn erfgenaemen in allen anderen sijn goede hyer in dit sijn testament ende vuytterste wille nyet gespecificeert, zoe muebele als inmueble, zoe waer die geleegeen

off bevonden moegen worden, die hij testateur eenichsins mach hebben soe op lant eenich goet ofte personen soe inschulden alse vuytschulden deselve euwelicken te behouden ende oick te gelden sonder ymants daervan eenige rekeninge bewijs ofte reliqua van te doen in eeniger wijs, etc.

Voorts heeft hij testateur aangewezen en wijst hij bij dezen aan alle kinderen van Gerit Zoest en de twee kinderen van Henrick Pot tot zijn erfgenamen van alle andere goederen die hij hier in zijn testament niet gespecificeerd heeft, zowel roerende en onroerende, waar die gelegen zijn of bevonden zullen worden, die hij testateur op de een of andere manier mag bezitten zowel aan land, een of ander goed of personen, zowel in te vorderen schulden als te betalen schulden, deze eeuwig te behouden en ook te betalen zonder iemand daarvan rekening en verantwoording af te leggen, enz.

Onder stont gescreven: Geëxtraheert vuyt gelijcke copiën geauctentizeert bij den notaris Vlug ende is bevonden accoert. Bij mij onderteyckent L. Botter.
(folio 25 verso)

Volgens welck testament ende dispositie die voorn. comparanten vanwege haerluyder kynderen aen ons scholt, borgermeesteren ende schepenen voornoemt opten XIIIen septembris laestverleden versochten deselve haer kynderen voorbenoemt in de goederen voornoemt die geleegeen zijn in den gerechte ende jurisdictie van Amersfoort gevesticht ende gegoet te werden nae inhoudt des testaments ende dispositie van de voornoemde Willem Soest van de Weteringe van den date duysent vijfhondert twee ende vijftich den VIIIen dach vande maent juny. tWelck wij thaerlieden versoucke volgende den octroye der Keyserlicke Majesteit voorverhaelt alsoe gedaen hebben bij desen onse brieven. Behouden een yegelijk sijns rechts.

Dit geschiede voor Vincent van der Houve schout, burgermeesteren Cornelis Hesselszn van Deverden, Ghijsbrecht Botter, Dirck van Wael, Ghijsbrecht Vermaet, Rutger Pueyt, Anthonis Pouwelss, Jan van Snuel, Jan Brant scepenen tAmersfoort ende in tegenwoordicheyt van mij Lodewijk Botter secretaris derselver stede. Des t'oirconde onse zegelen aen desen brieff doen hangen.
Gegeven int jaer Ons Heeren duysent vijffhondert LII den eersten dach van october.

Volgende dat testament verzochten de genoemde comparanten namens hun kinderen op 13 september jl. aan ons, schout, burgemeesters en schepenen om in de genoemde goederen, gelegen onder het gerecht en jurisdictie van Amersfoort, bevestigd en gegoed te worden volgens de beschrijving in het testament van Willem Soest van de Wetering gedateerd 1552 den achtste dag van de maand juni.

Dat verzoek hebben wij volgens machtiging van Zijne Majesteit de keizer door deze akte opgevolgd. Ieder ander behoudt zijn rechten.

Dit geschiede voor Vincent van der Houve, de burgermeesters Cornelis Hesselszoon van Deverden en Gijsbrecht Botter; Dirck van Wael, Gijsbrecht Vermaet, Rutger Pueyt, Antonis Pouwels, Jan van Snuel, Jan Brant, schepenen van Amersfoort en in tegenwoordigheid van mij Lodewijk Botter secretaris van deze stad. Om deze akte te bekrachtigen hebben wij onze zegels aan deze brief laten hangen.
Gegeven in het jaar van Onze Heer duizend vijfhonderd tweeënvijftig, de eerste dag van oktober.

hcc! genealogie

Genealogische Dag

Wilt u uw voorouders opsporen, maar weet u eigenlijk niet goed hoe en waar u moet beginnen? Bent u nieuws-gierig hoe u uw familiegegevens digitaal kunt vastleggen en welke computerprogramma's u daarbij kunnen helpen? Weet u welke mogelijkheden internet u kan bieden bij uw familieonderzoek? Of zou u graag eens met andere (beginnende) genealogen over uw onderzoekservaringen willen praten en gegevens uitwisselen?

Op al deze vragen (en nog véél meer) krijgt u antwoord tijdens de hcc!genealogie dag. Op zaterdag 9 december 2006 organiseert de hcc!genealogie gebruikersgroep samen met het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) (voorheen Rijksarchief 's-Hertogenbosch) deze speciale dag voor (beginnende) stamboomonderzoekers. Een waarschuwing vooraf is hier op zijn plaats, want genealogie is een virus waar je niet zo snel meer vanaf komt.

Voorlopig programma

Presentaties (o.a. van ervaren genealogen over hun onderzoek)
Lezingen (o.a. Rob van Drie van het Centraal Bureau Genealogie)
Markt (presentaties genealogische computerprogramma's)
Continu spreekuur genealogie.

Jubileumdag hcc!genealogie

Door de opkomst van thuiscomputers ontstond de Hobby Computer Club (hcc). Op 13 december 1986 richtte een aantal amateur genealogen de Genealogie Gebruikersgroep op met de naam: hcc!genealogie.

Dit is nu twintig jaar geleden en hcc!genealogie herdenkt deze dag dit jubileum. Als u op deze dag lid wordt bij hcc!genealogie, dan biedt de gebruikersgroep u een gratis lidmaatschap aan voor 2007 en vele andere voordelen.

Inlichtingen

De heer Frans Goedemondt, secretaris hcc!genealogie, telefoon: 06 - 42 01 16 15.

Bezoek www.bhic.nl en klik op 'info' en dan 'nieuws' voor de laatste actuele gegevens over deze dag.

Routebeschrijving

Raadpleeg www.bhic.nl voor een routebeschrijving naar het BHIC. Wij willen u erop attenderen dat er bij het BHIC slechts beperkte parkeergelegenheid is. Maak daarom gebruik van het openbaar vervoer, de parkeerterreinen van de gemeente in de omgeving of van de transferia in de stad (raadpleeg hiervoor www.s-hertogenbosch.nl en klik op 'verkeer en vervoer' en voorts op 'parkeren').

Zaterdag 9 december 2006, 10.00 - 16.00 uur, Brabants Historisch Informatie Centrum, Zuid-Willemsvaart 2 's-Hertogenbosch en gratis toegang.

11e Oostgelderse Contactdag 2006

Voor Genealogie, Boerderij- en Streekgeschiedenis

Op zaterdag 16 september 2006 wordt in Groenlo de 11e Oostgelderse Contactdag voor Genealogie, Boerderij- en Streekgeschiedenis gehouden. De derde zaterdag in september in Groenlo! Traditiegetrouw de dag van de Oostgelderse Contactdag.

Op deze Contactdag kunnen mensen die zich bezig houden met genealogie, boerderij- en streekgeschiedenis in Oost-Gelderland zien wat voor informatie op dit gebied allemaal beschikbaar is. Ook kunnen de bezoekers op ongedwongen wijze met elkaar in contact komen om informatie uit te wisselen. In het kader van het Festival Gelderland 1900-2000 zal speciale aandacht zal worden besteed aan de periode 1900-2000. Een kenmerkende ontwikkeling in deze periode was de opkomst van de zuivelindustrie. Nagenoeg elk dorp heeft een zuivelfabriek gekend. Op de Contactdag is er een presentatie en expositie over de geschiedenis van de zuivelindustrie in de 20e eeuw in Gelderland

Als standhouders zijn op deze Contactdag aanwezig genealogische verenigingen, oud-heidskundige en cultuurhistorische verenigingen, uitgevers op het gebied van (streek-)geschiedenis, archieven; bibliotheken; aanbieders van genealogische computerprogramma's, antiquariaten enz. Op deze Contactdag treft u standhouders uit Nederland aan maar ook enkele uit het Duitse grensgebied. Ook is er weer aandacht voor hoe internet als bron van informatie gebruikt kan worden bij genealogisch onderzoek.

De Contactdag wordt gehouden in het Cultureel Centrum De Bron, de voormalige kerk op de hoek Buitenschans-Ruurloseweg. Bezoekers zijn welkom van 10.00 tot 16.00 uur. De toegang is evenals de vorige keren weer gratis.

Deze Contactdag wordt gezamenlijk georganiseerd door de volgende organisaties:

- Oudheidkundige Vereniging Groenlo;
- Nederlandse Genealogische Vereniging, afdeling Achterhoek en Liemers;
- Oostgelderse Stichting voor Genealogie en Boerderijonderzoek (OSGB)

Voor inlichtingen over deze Oostgelderse Contactdag kunt u terecht bij de voorzitter van de Werkgroep Jos M.G.Lankveld, tel. 0481-373478, e-mail: lankveld.josmg@planet.nl of Johan Hiddink, tel. 0318-618618, e-mail: jenghiddink@hetnet.nl.

Vereniging Veluwe Geslachten

De vereniging Veluwe Geslachten houdt op zaterdag 7 oktober 2006 haar Veluwedag (inclusief jaarvergadering) in het Gemeentehuis van Barneveld. Deze dag is voor onze leden en overig publiek geopend van 10:00 - 16:00 uur. Tussen 11:00 en 12:00 uur wordt de Veluwedag onderbroken voor een jaarvergadering, waarin bestuurlijke zaken aan de orde komen. Tussen 12:30 en 13:30 uur kan men gebruik maken van een lunch in de kantine van het gemeentehuis. Om 13:30 begint de lezing Landleven, mooie beelden uit vervlogen tijden, door Louis Fraanje, voorzitter van de Jac. Gazebeek Stichting. Dit duurt tot ongeveer 14:30 uur.

Verder inlichtingen bij de secretaris Albert Veldhuis, postbus 519, 3770 AM Barneveld tel. 0342-414369 e-mail: albert.veldhuis@planet.nl

Proefschrift oude namen uit polder Arkemheen

Overgenomen uit de Groningse Universiteitskrant van 31-05-2006 door Harry Perton.

W.J. Hagoort, De Gelderse Zeepolder Arkemheen, namen van bouw-, hooi- en weilanden, boerderijen, beken en wegen in de polder Arkemheen, gemeenten Nijkerk en Putten, 806-2002. De handelseditie is verschenen bij De Walburg Pers in Zutphen, inclusief cd-rom € 49,95. Reconstructie van 2500 historische namen in de polder Arkemheen in een proefschrift van Wim Hagoort.

Wim Hagoort is gefascineerd door de namen van hooilanden, beken en boerderijen. Onlangs promoveerde hij bij de RUG op zijn onderzoek naar de bijl, de hak en het streepje. Een lievelingsnaam van hem is Het Restje. 'Het is een klein stukje land en vanzelfsprekend lijkt dat dan een overschot, maar ik ontdekte dat een rentmeester van de abdij van Elten, die hier in de zestiende eeuw land ontgon, Wolf Ress heette. Dat moet de verklaring zijn.' Ook genoot naamonderzoeker Wim Hagoort van Het Onweer. 'Geen boer zou het zo noemen en ik kon de verklaring niet vinden. Maar een plaatselijk historicus wees me op Enweerken, een zestiende-eeuwse landeigenaar, wiens naam is verbasterd.' Het allerleukst vond hij De Katten en Hondjes: 'Waarschijnlijk heette dat perceel eerst de Hatekont-kamp, naar iemand die er begin veertiende eeuw veen ontgon. De zwakke h aan het begin veranderde eerst in een k, de k maakte juist plaats voor een h en het Katehond werd Katten en Hondjes. Ik steek er niet de hand voor in het vuur dat het zo ging, maar het is zeer aannemenswaard.' Het Restje, Het Onweer en De Katten en Hondjes, met nog zo'n 2500 andere microtoponiemen staan op een cd bij de dissertatie van Hagoort. Al die namen van bouw-, hooi- en weilanden, boerderijen, beken en wegen kwamen en komen voor in de Arkemheen, een polder van zo'n 3500 hectare, vanaf de Middeleeuwen veroverd op de Zuiderzee en gelegen in de gemeenten Nijkerk en Putten. Niet alleen verzamelde Hagoort alle microtoponiemen van Arkemheen tussen 806 en 2002, in zijn proefschrift verklaart hij ook hun naamkundige structuren en hun geografische en historische betekenissen. Hagoort, 65, werkte in het christelijke onderwijs. Naast zijn werk haalde hij zijn doctoraal Nederlands (1984) en kwam in aanraking met de naamkunde, wat resulteerde in een doctoraalscriptie over de gemeente Putten. 'Toen ben ik er in verzeild geraakt', zegt hij, 'en van Putten in de polder terechtgekomen.' Jaren zat hij in archieven te spitten. 'Dat vind ik leuk', beaamt hij, 'het geeft afleiding, ik vergat daardoor de dagelijkse beslommingen op school.' Bij de taalkundige onderverdeling van alle microtoponiemen ging Hagoort uit van de manier waarop de namen tot stand kwamen. Zo'n rubricering is nieuw voor Nederland. Gewoonlijk ordenden de naamkundigen hier hun veldnamen naar etymologie, de herkomst. Naar recent Fins voorbeeld week hij daar 'princiueel' vanaf: 'Want etymologie zegt wat over de betekenis, maar niets over het ontstaan van namen. Bij naamkunde moet je meer kijken naar de naam zelf, en op deze manier zag ik kans om 99 procent van de namen te categoriseren.' Een derde van de Arkemheense microtoponiemen kwam van de eigenaars en een kwart hing samen met de hoogteligging, grootte of vorm van een perceel. Hagoort somt voorbeelden van vernoemde vormen op: 'De bijl, de hak, het streepje, de toren, de hoendervoet en de kattestaart -- dat is langwerpig met een bochtje.' In zo'n tien procent van de gevallen kregen percelen een totaal andere naam: 'Eind zestiende, begin zeventiende eeuw raakte de polder helemaal ontvolkt door overstromingen die tientallen boerderijen verzwolgen. Toen het land weer droog kwam, werd het eens in de vier jaar los verhuurd en kwam het bij verschillende andere boerderijen in pacht.' Dat maakte de binding anders: 'Met de pachter wisselde vaak ook de naam.' Het hoofdstuk over de hernoemingen is 'een van de belangrijkste in het hele boek. Je moet er de hele ontginningsgeschiedenis van de polder voor kennen', zegt hij. 'Dat maakt het ook zo boeiend. Er zit heel wat aardrijkskunde en geschiedenis in.'

Vraag en antwoord

Bij het compleet maken van mijn uitgebreide kwartierstaat heb ik een witte vlek: de overlijdensdata van Blank en Meulenkamp weet / vind ik niet. Wie helpt?

Timo G.J. Ridder, Nijkerk.

Generatie I

1. Pelegrinus (Peel ook Pieter) Blank, broodbakker, geboren op 11-12-1816 om 12.00 uur te Nijkerk, gedoopt (RK) op 11-12-1816 te Nijkerk, (getuige: Antonia Blank), was aanvankelijk als Petrus ingeschreven. Overleden na 1840. bij de volks-telling 1840 nog in Amersfoort. Gehuwd op 22-jarige leeftijd op 06-11-1839 te Amersfoort, (getuigen: Herm. Blommers, Gijsbertus Smink, Herm. v.d. Veer, Tijmen Butselaar) met

Johanna Meulenkamp (Meulekamp/Molenkamp), 23 jaar oud, geboren op 17-07-1816 om 22.00 uur te Nijkerk, gedoopt (RK) op 18-07-1816 te Nijkerk, (getuige: Daatje Meulekamp), overleden na 1840, bij de volkstelling 1840 nog in Amersfoort, dochter van Joannes (Jan) Meulenkamp (Meulekamp), borstelmaker/schuijermaker, en van Catharina Jacobse van Kleinhoven.

Generatie II

2. Joannes Blank, tabaksplanter

kind: Pelegrinus (Peel ook Pieter) geboren op 11-12-1816 te Nijkerk (zie 1)

3. Hendrica Peelen van Moorselaar, 1 kind
Antwoorden graag naar de redactie.

Reactie van een lezer

In ons tijdschrift van april jl. stond onder een akte van notaris Van Ingen AT 002a003, folio 46, d.d. 06-05-1628 de verkoop van een huis in de Noortgootsteech te Gouda. De heer Rien Aalsma reageerde hierop en vertelde dat hij vele jaren in Gouda had gewoond en daar alleen de Noodgodssteeg kende.

Ik heb de akte nog eens nagezien en hier staat duidelijk Noortgootsteech. Nu zijn er twee mogelijkheden: de Amersfoortse notaris heeft de naam verkeerd verstaan c.q. verkeerd geschreven of de naam van deze steeg is in de loop der eeuwen veranderd in Noodgodssteeg. Een exact antwoord hierop kan ik dus niet geven.

Mijzelf zijn ook vele van dergelijke voorbeelden bekend. De heer Aalsma verwees ook nog naar de Karmelietensloot in Gouda, die in de loop der tijden werd verbasterd tot Karnemelksloot

Anje G. Bousema - Valkema

Boekennieuws

W.J. Hagoort, De Gelderse zeepolder Arkemheen. Namen van bouw-, hooi- en weilanden, boerderijen, beken en wegen. Gemeenten Nijkerk en Putten (806-2002), Walburg Pers, Zutphen 2006. Prijs € 49,95.

De heer Hagoort verwierf zijn doctorstitel met een proefschrift over de veldnamen of - zoals hij zelf zegt - microtoponymen in de Arkemheen polder bij Nijkerk en Putten. Belangrijke bronnen zijn hierbij de dijkrollen geweest van 1494, 1588, 1608, 1611 en 1716. In de dijkrollen zijn ook de namen van de eigenaars genoteerd en dat maakt ze tot een interessante genealogische bron. Bij het boek behoort een cd-rom met een pdf-bestand waardoor snel gezocht kan worden. Er zijn verder tal van percelen die de naam van een vroegere eigenaar dragen. Het boek heeft een specialistisch karakter, maar kan nuttig zijn voor genealogen met voorouders in Nijkerk en Putten